

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 18/03/2021
Sayı : 1676

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim ve Gerekçesi Ekte Sunulmuştur.

Gereği için arz ederim. 09.03.2021

Ömer Fethi Gürer
Niğde Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe	
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Tarih :	19 Mart 2021	Esas No: 2/3493

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
18 Mart 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
18 Mart 2021
No: 797/67
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE:

Araştırma görevlileri, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olmakla birlikte yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yapan öğretim yardımcıları olarak tanımlanmaktadır. Esas görevleri, akademik kariyer yapacakları alanda uzmanlaşmak üzere çalışmak ve araştırmaktır.

21.yüzyılın en önemli sermayesi insan ve onun sahip olacağı bilgi olacaktır. Bu dönemde, toplumlar nezdinde bilginin ön plana çıkarak toplumların gelişme seviyesini doğrudan etkileyen önemli bir faktör olacağı ön görülmektedir. Bu sebeple günümüzde bilgi ihtiyacının farkında olan, bilgiye ulaşmanın yollarını bilen, ulaştığı bilgiyi anlamlandırarak öğrenen, öğrenmiş olduğu bilgilerden yeni bilgiler üretebilen ve ürettiği bilgiler doğrultusunda sorunların çözümüne katkı sağlayan, bilim ve teknolojiye yeni gelişmeleri takip ederek teknolojiyi günlük yaşamında kullanabilen ve bilgi dağarcığını güncelleyerek geliştiren bireyler yetiştirmek her geçen gün önem kazanmaktadır. Bilim ve teknoloji alanında kendini geliştiren bireylere sahip olan ülkeler gelişmeye açık olup bunun neticesinde de dünya ülkeleri arasında söz sahibi olabilmektedir. Bu süreçte doğrudan etki eden kişiler ise bilim insanı yetiştirme noktasında sürecin temel yapı taşı olan öğretim üyeleridir. Bu hususta bir diğer bağlantılı unsur ise öğretim üyelerinin bilim insanı yetiştirme yönündeki uygulamalarıdır.

Araştırma görevlileri üniversitelerin en önemli fonksiyonlarından olan araştırma faaliyetlerinin yürütülmesinde görev alan ve bu konularda sorumluluk üstlenen kişilerdir. Araştırma faaliyetleri, bilinmeyen öğrenerek mevcut bilgileri çoğaltmak amacıyla yapılan çalışmalardır. Bu alanda yapılacak çalışmaların odağında bulunan araştırma görevlilerinin yapacağı en ufak katkı ülkenin gelişme düzeyine ve yarınlara olumlu etkilerde bulunacaktır. Araştırma görevlileri akademik kariyerlerinin başlarında olup bilim insanı olma yolunda ilerlemektedirler. Bu sebeple nitelikli bilim insanı olarak yetiştirmeleri hususunda gerekli destek ve önem verilmelidir.

Akademik kadrolar ile ilgili Ocak 2018'de yapılan düzenleme, araştırma görevlilerinin istihdam açısından ciddi mağduriyet yaşamalarına sebebiyet veren bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu düzenlemenin ardından üniversitelere gönderilen genelgede yer alan "01.01.2018 tarihinden önce 2547 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi kapsamında atanan araştırma görevlilerinin yeniden atanması haricinde 01.01.2018 itibarıyla 2547 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (a) fıkrası kapsamında atama yapılmaması" ifadesi, araştırma görevlisi atamalarının hepsinin 01 Ocak 2018 tarihi itibarıyla 50/D statüsüne göre yapılmasını mecbur kılmaktadır. 50/D maddesine göre alınan araştırma görevlilerinin görev süresi yüksek lisans ve/veya doktora tezlerinin teslimi ile birlikte son bulmaktadır. Bu da araştırma görevliliği kadrolarının lisansüstü eğitim süresince geçerli olması anlamına gelmekte olup bu düzenleme neticesinde 50/D statüsünde istihdama zorlanan araştırma görevlileri doktorasını tamamlamasının ardından işsizlik sorunu ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

Beyin göçü ve tersine beyin göçünün ülke ekonomilerine yaptıkları katkı ve neden oldukları kayıplar ciddi düşünülmesi ve araştırılması gereken bir konudur. Bu konu üzerine yapılacak çalışmalar beyin göçüne karşı alınacak önlemleri ve tersine beyin göçünü arttırmaya yönelik adımların atılması önem arz etmektedir. Dünya Bankası istatistiklerine göre ABD, İngiltere, Kanada ve Avustralya dünyanın yüksek vasıflı göçmenlerinin üçte ikisinden fazlasını

almaktadır. Birçok lke bu konuda önemli çalışmalar yaparak tersine beyin gücünü rtirmaya yönelik politikalar izlemektedir. Beyin gücünün özellikle gelişmekte olan toplumlar için büyük bir tehdit oluşturduğu açıktır. Beyin gücü znden, gelişme için gerekli nitelikli insan kaynağından yoksun kalınmaktadır. Yetiştirilmesi için büyük kaynak ayrılan bireylerin, vasıflı insanlar haline geldikten sonra ilgisizlik ve olanaksızlık nedeniyle daha gelişmiş bir ülkeye gc etmesi, ülkenin gelişmesini sekteye uğratırken bir yandan da rekabet içinde olduğu ülkelerin gelişmesine sebebiyet vermektedir. Özellikle beyin gücüne sebebiyet veren faktörler arasında mesleki, ekonomik ve sosyo kültürel açıdan ileriye yönelik umutsuzluklar belirleyici olmaktadır. Nitekim lkemizde nitelikli insan kaynağı olan akademilerimizde ciddi emek verdiğimiz ve kaynak transfer ettiğimiz, akademik kariyerlerinin başlarında olan araştırma görevlilerinin böyle bir uygulama neticesinde akademiden uzaklaştırılmaları anlaşılabilir bir durum değildir.

Bu uygulamanın sonucu olarak 50/D statüsünde görev yapan araştırma görevlilerinin, doktoralarını tamamladıklarında kadrolarını ve dolayısıyla işlerini kaybedeceği gerçeğiyle yzleştiklerinden ötürü olabildiğince eğitim sürelerini uzatma çabası içerisinde oldukları da gözlemlenmiştir. Bu nedenle araştırma görevlileri akademideki en verimli olabilecekleri dönemleri, işini kaybetme endişesi ya da iř arama telaşı içerisinde geçirmektedir.

Böylece araştırma ve geliştirme faaliyetleri gelecek kaygısı ile sekteye uğramaktadır. Akademide başarılı olabilecek kimi lisans öğrencileri safı bu nedenlerden ötürü ya yurtdışındaki olanakları değerlendirmekte ya da akademi yerine başka alanlara kaymaktadır. Bu gibi durumlar, ülkemizde akademide niteliğin ve akademik başarının düşüşünde büyük rol oynamaktadır.

Öte yandan, aynı kanun kapsamında aynı iř yapan iki farklı statü arasında ciddi farklar bulunmaktadır. Kanun kapsamında 2547 sayılı kanunun 33/A maddesi daimi araştırma görevlisi kadrosudur. Belirli aralıklarla sözleşme yapılır ve bu kişilerin (doktora eğitimini tamamlamaları durumunda "doktor araştırma görevlisi" olarak işlerine devam etmeleri mümkündür. 50/D kadrosu ise doktoralarını tamamlayan araştırma görevlilerin işsizlikle yüz yüze geldiği bir statüdür. Bu durum güvencesiz istihdam olarak da tanımlanabilir.

Yukarıda bahse konu sorunlar ve sebepleri göz önüne alınarak 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 50/D maddesine göre görev yapan araştırma görevlilerinin aynı Kanun'un 33/A maddesine intibaklarının gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ:

MADDE 1- "Lisansüstü öğretim yapan öğrenciler, kendilerine tahsis edilebilecek burslardan yararlanabilecekleri gibi, her defasında bir yıl olmak üzere araştırma görevlisi kadrosuna da atanabilirler" ibaresinin yer aldığı kanunun 50'nci maddesinin (d) bendinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

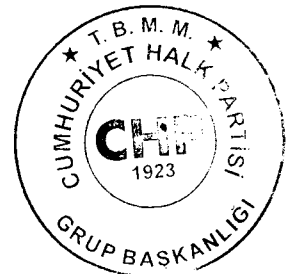
MADDE 2- 2547 sayılı Kanunun ek 30'uncu maddesinin yapılan düzenleme neticesinde yürürlükten kaldırılması zorunlu hale gelmiştir.

MADDE 3- 2547 sayılı Kanunun ek 38'inci maddesi değiştirilerek Yükseköğretim kurumları araştırma görevlisi kadrolarına yapılan atamaların 33'üncü maddede belirtilen usul uyarınca yapılması ve bu kapsamda atananlardan doktora veya sanatta yeterlik eğitimlerini tamamlayanlar doktor öğretim üyesi kadrolarına atanmaları amaçlanmaktadır.

MADDE 4- 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile birlikte 50'nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca araştırma görevlisi kadrosunda bulunanların statüleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın 33'üncü maddenin (a) fıkrasında belirtilen statüye dönüştürülmesi amaçlanmakta olup; 50'nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamındaki hizmet sürelerinin 33'üncü maddenin (a) fıkrasında belirtilen statüde geçirilmiş sayılmaları amaçlanmaktadır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 50'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 2547 sayılı Kanunun ek 30 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2547 sayılı Kanunun ek 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 38- Yükseköğretim kurumları araştırma görevlisi kadrolarına atamalar, 33 üncü maddede belirtilen usul uyarınca yapılır. Bu kapsamda atananlardan doktora veya sanatta yeterlik eğitimlerini tamamlayanlar doktor öğretim üyesi kadrolarına atanırlar.”

MADDE 4- 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 83- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte 50'nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca araştırma görevlisi kadrosunda bulunanların statüleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın 33 üncü maddenin (a) fıkrasında belirtilen statüye dönüştürülmüş sayılır ve bunlar hakkında söz konusu (a) bendi hükümleri uygulanır. Bu kişilerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 50'nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamındaki hizmet süreleri 33 üncü maddenin (a) fıkrasında belirtilen statüde geçirilmiş sayılır.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

